

Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας
Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
Τ.Θ. 23378, 1682 Λευκωσία
Τηλ.:22 818 456, Fax:22 30 45 65

<http://www.dataprotection.gov.cy>

Email:
commissioner@dataprotection.gov.cy

Γνώμη 1/2020 Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Επιτήρηση των εξ αποστάσεως/ διαδικτυακών εξετάσεων από ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης

Εισαγωγή

Για την διαφύλαξη της εγκυρότητας των εξετάσεων που διενεργούνται εξ αποστάσεως / διαδικτυακά, είναι αναγκαίο να υπάρχει επιτήρηση, έτσι ώστε το ίδρυμα να μπορεί να ελέγξει το αδιάβλητο της διαδικασίας της εξέτασης.

Για την επιτήρηση των εξετάσεων μέσω διαδικτύου σε ορισμένες περιπτώσεις απαιτείται η χρήση προγράμματος / λογισμικού, το οποίο οι εξεταζόμενοι θα πρέπει να εγκαταστήσουν στον υπολογιστή τους. Υπάρχουν διάφορα τέτοια προγράμματα, με διάφορες δυνατότητες / λειτουργίες όπως παρακολούθηση του εξεταζόμενου μέσω της κάμερας, και παρεμπόδιση του εξεταζόμενου να ανοίγει άλλα παράθυρα πλοήγησης στο διαδίκτυο. Ορισμένες από τις λειτουργίες προγραμμάτων επιτήρησης είναι οι ακόλουθες:

- Στην αρχή της εξέτασης ζητείται από τους εξεταζόμενους να παρουσιάσουν μέσω της κάμερας το δωμάτιο ή το γραφείο στο οποίο θα παρακαθίσουν την εξέταση (ώστε να βεβαιώνεται το ίδρυμα ότι δεν υπάρχουν βιβλία, σημειώσεις ή άλλα άτομα).
- Ζητείται από τους εξεταζόμενους να δείξουν στην κάμερα την ταυτότητα τους για σκοπούς ταυτοποίησης.
- Καταγράφει την εικόνα των εξεταζόμενων μέσω της κάμερας, ώστε να ελέγχεται ότι δεν έχουν φύγει από το δωμάτιο, και δεν λαμβάνουν βοήθεια από σημειώσεις, βιβλία, άλλα άτομα στο δωμάτιο, τηλέφωνο κ.λ.π..
- Εντοπίζει τις κινήσεις των ματιών των εξεταζόμενων και υπολογίζει την πιθανότητα κάποιος να προσπαθεί να αντιγράψει (π.χ. εάν βλέπει συχνά ή για μεγάλο χρονικό διάστημα σε άλλα σημεία εκτός της οθόνης του υπολογιστή) και υποδεικνύει στον καθηγητή τα σημεία του βίντεο (χρονικά διαστήματα), τα οποία θα πρέπει να εξετάσει για να αποφανθεί κατά πόσο ο εξεταζόμενος αντέγραφε.
- Απαγορεύει στον εξεταζόμενο να ανοίξει άλλα παράθυρα πλοήγησης στο Διαδίκτυο ή να έχει ενωμένη δεύτερη οθόνη ή να εκτυπώσει το γραπτό κ.α.

Τα προγράμματα αυτά συνήθως παρέχουν την δυνατότητα στο εκπαιδευτικό ίδρυμα να επιλέξει ποιες δυνατότητες / εργαλεία θα χρησιμοποιηθούν.

Λαμβάνοντας υπόψιν τα παράπονα και τις διάφορες ανησυχίες που υποβλήθηκαν στο Γραφείο μου από φοιτητές και οργανωμένα αντιπροσωπευτικά σύνολα καθώς και τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων που απέστειλα στα Ανώτερα και Ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, **με βάση το άρθρο 58(3)(β) του Κανονισμού εκδίδω, συμπληρωματικά των Κατευθυντήριων Γραμμών ημερομηνίας 18/5/2020, την ακόλουθη γνώμη:**

Τα ιδρύματα ανώτερης εκπαίδευσης, στα πλαίσια διενέργειας εξ αποστάσεως εξετάσεων μέσω διαδικτύου, θα πρέπει να ενεργούν ως κάτωθι:

1) Να προβαίνουν σε εκτίμηση της αναγκαιότητας της χρήσης προγράμματος επιτήρησης και υιοθετούν την χρήση τέτοιου προγράμματος, αφού μελετήσουν πρώτα τις διάφορες εναλλακτικές λύσεις. Αναλόγως του ιδρύματος, του μαθήματος και των ικανοτήτων που πρέπει να τύχουν αξιολόγησης, δυνατόν να μπορούν να εφαρμοστούν εναλλακτικές λύσεις όπως για παράδειγμα:

- προφορική εξέταση ή ανάθεση εργασίας στο σπίτι ή εξέταση με ανοικτά βιβλία,
- παροχή της δυνατότητας να γίνουν οι εξετάσεις με φυσική παρουσία (π.χ. για ιδρύματα με μικρό αριθμό φοιτητών),
- Διαχωρισμός των εξεταζόμενων σε μικρότερες ομάδες και χρήση περισσότερων αιθουσών ή διεξαγωγή των εξετάσεων σε μεγαλύτερες αίθουσες
- Διαχωρισμός των εξεταζόμενων σε ομάδες που θα προσέρχονται στην εξέταση σε διαφορετικές ημέρες νοουμένου ότι το εξεταστικό δοκίμιο θα είναι διαφορετικό αλλά του ίδιου βαθμού δυσκολίας

2) Να απέχουν από την εφαρμογή μέτρων ως αποτέλεσμα απόφασης που λαμβάνεται αποκλειστικά βάσει αυτοματοποιημένης επεξεργασίας. Σε περίπτωση που το πρόγραμμα επιτήρησης παρέχει οποιεσδήποτε ενδείξεις, κατά πόσο υπάρχει πιθανότητα ο εξεταζόμενος να αντέγραψε, την απόφαση να την λαμβάνει ο καθηγητής.

3) Να εφαρμόζουν την αρχή της ελαχιστοποίησης των δεδομένων καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να απενεργοποιούν τις μη απαραίτητες λειτουργίες του προγράμματος, ώστε να γίνεται χρήση των ελάχιστων λειτουργιών με τις οποίες μπορεί να επιτευχθεί ικανοποιητικό επίπεδο διασφάλισης της εγκυρότητας των εξετάσεων και τα δεδομένα που συλλέγονται και τυγχάνουν επεξεργασίας σε κάθε είδος επεξεργασίας, να περιορίζονται στο αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού. Για τον σκοπό αυτό:

α) δεν γίνεται βιομετρική ταυτοποίηση των εξεταζόμενων.

β) ζητείται από τους εξεταζόμενους να δείξουν στην κάμερα την φοιτητική ταυτότητα (όπου υπάρχουν), αντί την πολιτική ταυτότητα.

Επιπρόσθετα, αναλόγως του ιδρύματος / του μαθήματος και των ικανοτήτων που πρέπει να τύχουν αξιολόγησης, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις με ειδική αιτιολόγηση, δεν ελέγχονται οι κινήσεις των ματιών των εξεταζόμενων.

4) Να ενημερώνουν πλήρως τους εξεταζόμενους σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων τους σύμφωνα με το Άρθρο 13 του Κανονισμού. Η ενημέρωση θα πρέπει να περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τους σκοπούς της επεξεργασίας, την νομική βάση της επεξεργασίας, τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών, τυχόν διαβίβαση των δεδομένων σε τρίτες χώρες, το χρονικό διάστημα διατήρησης των δεδομένων καθώς και ενημέρωση σχετικά με τα δικαιώματά τους.

Είναι καλή πρακτική, όπως τα ιδρύματα πριν την έναρξη χρήσης τέτοιου προγράμματος επιτήρησης πραγματοποιούν συναντήσεις με φοιτητικές οργανώσεις και/ή απαντούν σε ερωτήματα / προβληματισμούς / ανησυχίες των εξεταζόμενων και εξετάζουν πιθανές λύσεις για μετριασμό των ανησυχιών.

5) Να φροντίζουν ώστε τα δεδομένα που συλλέγονται δεν χρησιμοποιούνται για οποιοδήποτε άλλο σκοπό, εκτός από την διασφάλιση της εγκυρότητας των εξετάσεων.

6) Να λαμβάνουν τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα για την προστασία των δεδομένων, σύμφωνα με τα άρθρα 5(1)(στ) και 32 του Κανονισμού, ώστε να διασφαλίζεται το κατάλληλο επίπεδο ασφάλειας έναντι των κινδύνων, περιλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, της δυνατότητας διασφάλισης του απορρήτου, της ακεραιότητας, της διαθεσιμότητας και της αξιοπιστίας των δεδομένων.

7) Να φροντίζουν ώστε η πρόσβαση στα δεδομένα περιορίζεται μόνο σε εξουσιοδοτημένα άτομα και η ροή των δεδομένων περιορίζεται σε αυστηρά περιορισμένα αντίγραφα ή σημεία καταχωρήσεων.

8) Να προβαίνουν σε ψευδωνυμοποίηση προσωπικών δεδομένων, όπου είναι δυνατό στην κάθε πράξη επεξεργασίας, κατά τρόπο ώστε τα δεδομένα να μην μπορούν πλέον να αποδοθούν σε συγκεκριμένο υποκείμενο των δεδομένων, χωρίς τη χρήση συμπληρωματικών πληροφοριών, εφόσον οι εν λόγω συμπληρωματικές πληροφορίες διατηρούνται χωριστά και υπόκεινται σε τεχνικά και οργανωτικά μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν μπορούν να αποδοθούν σε ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο

9) Να φροντίζουν ώστε τα προσωπικά δεδομένα που συλλέγονται τηρούνται μόνο για την περίοδο που είναι απαραίτητη για την επίτευξη του σκοπού και σε κάθε περίπτωση όχι περισσότερο από **6 μήνες** από την ημερομηνία της εξέτασης.

10) Να επιλέγουν κατάλληλο πάροχο προγράμματος επιτήρησης που να παρέχει επαρκείς διαβεβαιώσεις για την εφαρμογή κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων, κατά τρόπο ώστε η επεξεργασία να πληροί τις απαιτήσεις του παρόντος κανονισμού και να διασφαλίζεται η προστασία των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων σύμφωνα με το άρθρο 28 του Κανονισμού. Για την επιλογή του κατάλληλου πάροχου τα ιδρύματα θα πρέπει να μελετήσουν προσεκτικά την πολιτική απορρήτου του παρόχου και να εξετάσουν τον τρόπο με τον οποίο συμμορφώνονται με τις διατάξεις του Κανονισμού, ειδικά στις περιπτώσεις παρόχων που εδρεύουν σε τρίτες χώρες.

11) Σε περιπτώσεις όπου ο πάροχος του προγράμματος επιτήρησης εδρεύει σε τρίτες χώρες και/ή τα δεδομένα αποθηκεύονται σε servers σε τρίτη χώρα ή στο cloud, να φροντίζουν ώστε να επιλέγουν την κατάλληλη νομική βάση του Κεφαλαίου V του Κανονισμού για την διαβίβαση των δεδομένων σε τρίτες χώρες. Ως η καταλληλότερη νομική βάση προκρίνεται η χρήση τυποποιημένων ρητρών προστασίας δεδομένων που εκδίδονται από την Επιτροπή.

Στις 16 Ιουλίου 2020, το Δικαστήριο της ΕΕ (ΔΕΕ) εξέδωσε Απόφαση, με βάση την οποία καταργείται το Privacy Shield, που καθιστούσε δυνατή την διαβίβαση προσωπικών δεδομένων στις ΗΠΑ. Ταυτόχρονα, έκρινε ότι, παραμένουν σε ισχύ οι Τυποποιημένες Συμβατικές Ρήτρες, με αυστηρές όμως προϋποθέσεις. Οργανισμός που τις χρησιμοποιεί ή προτίθενται να τις χρησιμοποιήσει, θα πρέπει να εξετάζει το καθεστώς της χώρας που αφορά στις παρακολουθήσεις και αν δεν παρέχεται ικανοποιητικό επίπεδο προστασίας, θα πρέπει να μην επιτρέψει ή να αναστείλει την

οποία διαβίβαση. Επίσης, όπου χρειάζεται, θα πρέπει να λαμβάνει και πρόσθετα μέτρα προστασίας.

Θα παρασχεθεί περαιτέρω καθοδήγηση για το θέμα αυτό.

12) Να διενεργούν εκτίμηση αντικτύπου σύμφωνα με το άρθρο 35 του Κανονισμού, για αξιολόγηση των κινδύνων και προσδιορισμό μέτρων για μετριασμό των εν λόγω κινδύνων, λαμβάνοντας υπόψιν όλα τα πιο πάνω θέματα.

Νοείται ότι τα ιδρύματα θα πρέπει να είναι σε θέση και φέρουν την ευθύνη να τεκμηριώσουν τις επιλογές τους αναφορικά με τα πιο πάνω θέματα.

Νοείται περαιτέρω ότι σε περίπτωση υποβολής καταγγελίας από επηρεαζόμενο υποκείμενο των δεδομένων, η Επίτροπος διατηρεί το δικαίωμα να διερευνήσει την υποβληθείσα καταγγελία στη βάση των συγκεκριμένων στοιχείων της υπόθεσης ασκώντας όλες τις εκ του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 και Νόμου 125(Ι)/2018, εξουσίες της.

Νοείται έτι περαιτέρω ότι η παρούσα Γνώμη εκδίδεται ανεξάρτητα από ενδεχόμενες υποχρεώσεις των Ιδρυμάτων Ανώτερης Εκπαίδευσης, σε σχέση με το αδιάβλητο της διαδικασίας και τη σχετική νομοθεσία /οδηγιών του Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΔΙΠΑΕ).

Ειρήνη Λοϊζίδου Νικολαΐδου
Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων
Προσωπικού Χαρακτήρα

21/8/2020